

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
(ΙΔΡΥΜΑ ΜΑΝΟΛΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ)

**2ο Διεθνές Συνέδριο για την Κοινή, τις κοινές και τη διαμόρφωση της κοινής
νεοελληνικής**

Τελευταία Πρόσκληση

Το Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη] του Α.Π.Θ., στο πλαίσιο των ετήσιων διεθνών συνεδρίων για τη διαχρονική και διατοπική μελέτη της ελληνικής, διοργανώνει το «2ο Διεθνές Συνέδριο για την Κοινή, τις κοινές και τη διαμόρφωση της κοινής νεοελληνικής» στις 6 και 7 Νοεμβρίου 2020, στη Θεσσαλονίκη. Στόχος του Συνεδρίου είναι να εξετάσει τα προβλήματα που συνδέονται με τη διαμόρφωση της κοινής στην Ελλάδα, αλλά και στις άλλες βαλκανικές χώρες, προσφέροντας μια ευκαιρία για επαναπροσέγγιση σχετικών θεωρητικών προβλημάτων και για επανεξέταση όψεων της ελληνιστικής Κοινής.

Στο Συνέδριο έχουν προσκληθεί και θα συμμετάσχουν ως κεντρικοί ομιλητές ερευνητές με διεθνή αναγνώριση και διακεκριμένη προσφορά στις περιοχές αυτές:

David Britain (University of Bern, Switzerland),

Vit Bubenik (Memorial University of Newfoundland, Canada), and

Peter Mackridge (University of Oxford, Great Britain).

Στο πλαίσιο του συνεδρίου έχει προγραμματιστεί μια ημερίδα με θέμα “Ο ιστορικός συμβιβασμός δημοτικής και καθαρεύουσας και η διαμόρφωση της κοινής νεοελληνικής”. Με δεδομένη την καθοριστική συμβολή του ιδρυτή του Ινστιτούτου, Μανόλη Τριανταφυλλίδη (1883-1959), στην εξέλιξη του προβληματισμού για την κοινή νεοελληνική και έχοντας συνειδητοποιήσει την ανάγκη για μια ώριμη και ήρεμη συζήτηση για θέματα που μας απασχολούν συχνά, αλλά τα αντιμετωπίζουμε συνήθως επιφανειακά, θέτουμε μερικά βασικά ερωτήματα: Υπήρξε ιστορικός συμβιβασμός μεταξύ δημοτικής και καθαρεύουσας; Αν ναι, ποιες είναι οι επιπτώσεις του στη σημερινή γλωσσική κατάσταση; Υπάρχει γλωσσικό πρόβλημα στην Ελλάδα; Τι θα καθορίζαμε σήμερα ως γλωσσικό πρόβλημα; Υπάρχουν λύσεις στα προβλήματα μιας “δυσστημικής” κοινής, και, αν ναι, από πού θα έρθουν;

Με το συνέδριο αυτό ολοκληρώνεται ο δεύτερος τριετής κύκλος των συνεδρίων του Ινστιτούτου για τη διαχρονική και διατοπική μελέτη της ελληνικής· τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των συνεδρίων αυτών, που βαθμιαία παγιώνονται, είναι: (α) η προώθηση θεμάτων και προβλημάτων που η μέχρι τώρα συνεδριακή δραστηριότητα, τουλάχιστον στην Ελλάδα, είχε αγνοήσει (αρχαία, μεσαιωνική και νέα ελληνική ετυμολογία, βαλκανική ετυμολογία, διαμόρφωση της κοινής νεοελληνικής, Ελληνιστική κοινή κτλ.) και η τοποθέτηση γνωστών θεμάτων σε νέα πλαίσια (γλωσσικές επαφές στα Βαλκάνια και (συγκριτικά) στη Μικρά Ασία), (β) η συμμετοχή κορυφαίων ειδικών, ξένων και Ελλήνων, από διαφορετικούς χώρους έρευνας, γεγονός που βοηθάει στην πολυπρισματική προσέγγιση των προβλημάτων, (γ) η αυξημένη παρουσία φοιτητών (προπτυχιακών και μεταπτυχιακών) από διάφορα πανεπιστήμια της χώρας.

Ένα συνέδριο καλείται να απαντήσει σε γνωστά ερωτήματα που απασχολούν το χώρο, αλλά και να διευρύνει τον κύκλο των ερωτημάτων προσανατολίζοντας την έρευνα σε λιγότερο ερευνημένες ή και σε ανεξερευνήτες κατευθύνσεις. Τα διευρυμένα ερωτήματα μπορούν να ενταχθούν σε τέσσερις θεματικές ενότητες:

1. Ελληνιστική Κοινή

Ποιος είναι ο αρχικός χώρος διαμόρφωσης της Κοινής; Σε ποιο βαθμό συνέβαλαν στη διαμόρφωσή της παλαιότερες μορφές λογοτεχνικής κοινής; Η επίδραση των άλλων διαλέκτων στην αττική ήταν προφορική ή γραπτή; Η προφορική Κοινή ήταν ομοιογενής, όπως ήταν η γραπτή; Σε ποιο βαθμό συνέβαλαν στη διαμόρφωσή της, ιδιαίτερα της προφορικής Κοινής, οι τοπικές κοινές; Σε ποιο βαθμό επηρέασε την εξέλιξή της η διαδικασία πρωτοτυποποίησής της; Οι απλοποιήσεις που παρατηρούνται στη φωνολογία και στη μορφολογία της Κοινής είναι αποτέλεσμα της διαδικασίας που οδήγησε στην εμφάνισή της (koineization) ή αποτελούν φυσική, εσωτερική εξέλιξη της αττικής; Είναι επαρκή τα γλωσσικά κριτήρια που χρησιμοποιούμε για τον καθορισμό της διαλεκτικής της βάσης;

2. Θεωρητικά προβλήματα

Ποια είναι η σχέση της Κοινής με τις κοινές; Ποια είναι τα πιο πρόσφορα κριτήρια για μια τυπολογία κοινών; Ποια είναι η θέση και ο ρόλος των τοπικών κοινών πριν από τη διαμόρφωση της κοινής και μετά τη διαμόρφωσή της; Ποιες είναι οι συνέπειες της διγλωσσίας στη διαμόρφωση της κοινής; Τι ρόλο παίζουν στη διαμόρφωση της κοινής ιστορικές, κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις; Ποια είναι τα κίνητρα για την αμφισβήτηση της διαλεκτικής βάσης μιας κοινής;

3. Νεοελληνική κοινή

Πότε και πού διαμορφώνεται η νεοελληνική κοινή; Έχει μονοδιαλεκτική ή πολυδιαλεκτική βάση; Πότε διαμορφώνονται οι οικονομικές και πολιτικές συνθήκες (ισχυρά οικονομικά, πολιτικά και πολιτιστικά κέντρα) και τα δημογραφικά χαρακτηριστικά που ευνοούν την εμφάνιση της κοινής; Ποια είναι τα γλωσσικά κριτήρια που θα μας βοηθήσουν στον καθορισμό της διαλεκτικής βάσης; Σε ποιο βαθμό η λόγια και η δημοτική λογοτεχνική παράδοση παίζουν ρυθμιστικό ρόλο στην επιλογή των βασικών χαρακτηριστικών; Ποιος είναι ο ρόλος των τοπικών κοινών; Ποιες είναι, αν υπάρχουν, οι ιδιαιτερότητες στη διαμόρφωση της νεοελληνικής κοινής; Πώς εντάσσεται η διαμόρφωση της κοινής στο ευρύτερο βαλκανικό πλαίσιο;

4. Οι κοινές στις βαλκανικές και σε άλλες χώρες

Υπάρχουν κοινά στοιχεία στη διαμόρφωση των κοινών στις βαλκανικές γλώσσες; Τι πλεονεκτήματα μας παρέχει η συγκριτική εξέταση της διαμόρφωσης της κοινής σε χώρες που εντάσσονται στο ίδιο ιστορικό και πολιτιστικό πλαίσιο; Υπάρχουν στοιχεία που διαφοροποιούν τη διαμόρφωση των κοινών στις βαλκανικές γλώσσες από την αντίστοιχη διαδικασία στις δυτικοευρωπαϊκές; Ποια είναι η σχέση της διαμόρφωσης κοινών στις βαλκανικές γλώσσες με την αποβαλκανοποίηση;

Το συνέδριο αυτό είναι το έκτο μιας σειράς ετήσιων διεθνών συνεδρίων για τη διαχρονική και διατοπική μελέτη της ελληνικής γλώσσας, που διοργανώνονται από το Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών και είναι αφιερωμένα εναλλάξ: (α) στην ετυμολογία της ελληνικής (2015, 2018), (β) στις γλωσσικές επαφές στα Βαλκάνια

και στη Μικρά Ασία (2016, 2019), και (γ) στην Κοινή, στις κοινές και στη διαμόρφωση της κοινής νεοελληνικής (2017, 2020).

ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΕΡΙΛΗΨΕΩΝ

Αν επιθυμείτε να συμμετάσχετε με ανακοίνωση στο συνέδριο, παρακαλούμε να αποστείλετε την περίληψή σας ηλεκτρονικά σε δύο αρχεία (Microsoft Word και pdf) στη διεύθυνση greek-language-conference@phil.auth.gr έως τις 15 Ιουνίου 2020. Η επιλογή των ανακοινώσεων προβλέπεται να έχει ολοκληρωθεί έως τις 30 Ιουνίου 2020.

Προδιαγραφές για τις περιλήψεις

Έκταση: 300-400 λέξεις (μαζί με τη βιβλιογραφία)

Τίτλος, όνομα συγγραφέα, φορέας εργασίας, ηλεκτρονική διεύθυνση (κεντραρισμένα)

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Το δικαίωμα συμμετοχής έχει οριστεί στα 30 € (για φοιτητές/τριες 10 €). Το ποσό αυτό καταβάλλεται την ημέρα της εγγραφής στο συνέδριο.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στη Γραμματεία του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών, γρ. 418, Νέο Κτίριο Φιλοσοφικής Σχολής, Α.Π.Θ.

E-mail: greek-language-conference@phil.auth.gr

Τηλ.: 2310-997128

Η Οργανωτική Επιτροπή

Χρ. Τζίτζιλής, ομότιμος καθηγητής του Α.Π.Θ., Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου,

Θ.-Σ. Παυλίδου, ομότιμη καθηγήτρια του Α.Π.Θ., μέλος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου,

Γ. Παπαναστασίου, αναπληρωτής καθηγητής Ιστορικής Γλωσσολογίας του Α.Π.Θ., Διευθυντής του Ινστιτούτου